

MEMORANDUM

PROVINCIE :: UTRECHT

2019MME38

DATUM	23-11-2018
AAN	Provinciale Staten
VAN	GS - gedeputeerde Straat
DOORKIESNUMMER	Dhr. Schoen - 06 18 300 568
ONDERWERP	Toezegging begrotingsbehandeling over ruwe schatting van kosten gemoeid met motie Gratis OV voor mensen met een kleine beurs

Geachte Statenleden,

Tijdens de begrotingsbehandeling begin november zegde ik u de ruwe schatting toe, die indicatief is gemaakt bij de verworpen motie 117 van de PVDA en 50PLUS "Onderzoek gratis OV voor mensen met een kleine beurs". Uiteraard heeft deze berekening geen formele status, omdat het een snelle, ruwe inschatting betreft, gemaakt als achtergrondinformatie voor de college beantwoording van de motie tijdens de statenvergadering.

De motie vroeg om het volgende:

"Een onderzoek te starten naar de mogelijkheden en de kosten om in samenwerking met gemeenten gratis OV buiten de spits aan te bieden aan Utrechtse inwoners met een kleine beurs en de uitkomsten hiervan in het eerste kwartaal van 2019 aan Provinciale Staten voor te leggen."

Ruwe inschatting kosten voor gratis OV buiten de spits voor Utrechtse inwoners met een kleine beurs:

-De provincie Utrecht heeft ongeveer 1,3 miljoen inwoners. Het CBS heeft in de laatste cijfers over huishoudens onder de lage-inkomens-grens (2017) het percentage huishoudens landelijk berekend op 8.2%. Naar beneden afgerond betekent dit waarschijnlijk ongeveer een groep van 100.000 mensen in de provincie Utrecht, die leven onder de lage-inkomens-grens (de vertaling van het begrip "met kleine beurs" in de motie).

-De aanname op basis van in de sector gehanteerde vuistregels is dat deze groep buiten de spits gemiddeld twee keer per week een rit van gemiddeld 6 km maakt (reisgebied is hele provincie Utrecht). Dat betekent een derving aan inkomsten voor de vervoerders, die door de overheid gecompenseerd moet worden, van twee keer € 1,50 (normale ritprijs minus dalkorting). Dat is $1,50 \times 2 \times 100.000 = € 300.000,-$ per week is dan maximaal ongeveer € 15 miljoen per jaar. Dat is ongeveer 15% van de jaarlijkse opbrengsten van beide concessies in de provincie Utrecht.

De aanname van 2 ritten per week houdt rekening met het feit, dat een deel van de ritten ook in de spits zal plaats vinden, maar geen rekening met de ritten per trein (aanname is dat de motie alleen over gratis OV in het provinciale OV met bus en tram gaat). Waarschijnlijk ligt het bedrag van 15 miljoen wat lager.

-Bijkomend punt is wat deze groep in werkelijkheid gaat reizen als er "gratis" OV buiten de spits wordt aangeboden in de hele provincie Utrecht. Financieel is dat niet zo'n probleem als er geen extra inzet van materieel en chauffeurs door de vervoerders nodig is. Maar het zou kunnen dat dit niet volledig zal lukken; temeer daar in grote delen van de provincie de spitsdrukke in het OV ook in de randen van de daluren doorloopt. In dat geval gaat het plaatje er anders uit zien en komen er bovenop de ruw geschatte derving extra kosten.

-Er is in het land met dit soort abonnementen de nodige ervaring opgedaan. Onder andere in Nijmegen en in en rond Rotterdam. Meestal boden de vervoerbedrijven dan een speciaal abonnement aan dat door de gemeenten werd betaald. De gemeenten selecteerden ook de inwoners die daarvoor in aanmerking komen/kwamen. Vaak in combinatie met een speciale stadspas. De groep was soms minima (minder dan 120% bijstandsniveau), soms ouderen en soms een combinatie. Er is destijds onderzoek gedaan naar reisgedrag en effecten.